

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Att.: Peter H. Pedersen og Susanne Bo Christensen
Holmens Kanal 20
1060 København K

21. marts 2022

Dansk Erhvervs høringsvar vedrørende REPowerEU

Dansk Erhverv takker for muligheden for at komme med svar på høring vedrørende REPowerEU.

Dansk Erhverv bakker op om EU-kommissionens meddelelse om REPowerEU, som præsenterer en god start på den nødvendige udfasning af russisk gas fra det europæiske energisystem.

Ifølge FN's klimapanel er verden hastigt på vej mod mindst 2,7 graders opvarmning. Det har derfor længe stået klart, at vi skal udfase kul, olie og gas. Med Ruslands invasion af Ukraine står det klart for alle, at energipolitik er sikkerhedspolitik. Og at energipolitisk afhængighed af Rusland gør os sikkerhedspolitisk sårbare. Rusland leverer ca. 40 pct. af EU's gas og 23 pct. af EU's olie. Afhængigheden påvirker også fødevarerforsyningen, da op imod 50 pct. af EU's ammoniak og gødning er baseret på russisk gas.

Derfor bør alle mål og beslutninger ikke kun have klimaforandringerne for øje på lang sigt, men også sikkerhedspolitik på kort sigt. Det betyder helt konkret, at beslutninger skal vurderes på, om de reducerer afhængigheden af russisk gas. Hver gang EU investerer i vedvarende energi, investerer vi både i et bedre klima, i europæiske jobs og i vores egen sikkerhed. Modsat investerer vi indirekte i Rusland og reducerer dermed Europas sikkerhed, hver gang vi investerer i gas.

Dansk Erhverv er positivt indstillet over for EU-kommissionens forslag til høje ambitioner om hurtig udfasning af russisk gas og de konkrete tiltag til udbygning af vedvarende energi, Power-to-X og energieffektivitet samt udbygning af infrastrukturen for gas og el mellem EU-landene. REPowerEU bør dog følges op af en tilbagetrækning af forslaget til delegeret retsakt til taksonomien, der vil klassificere gas som grøn energi, da yderligere investeringer i gas både vil øge afhængigheden af Rusland og underminere klimamålene.

Behov for langt hurtigere udbygning af vedvarende energi

Landvind, sol, vandkraft, geotermi og ikke mindst havvind giver EU næsten uanede vedvarende energiresourcer, som på lang sigt kan sikre EU's forsyningssikkerhed og strategiske autonomi, blandt andet gennem grøn power-to-X.

Udbygningen af vedvarende energi i EU, herunder i Danmark, går dog alt for langsom og møder alt for mange juridiske, regulatoriske og bureaukratiske barrierer. Det undergraver klimaomstillingen af hele samfundet, forsinker den nødvendige uafhængighed af Rusland og bidrager til stigende energipriser, som udfordrer konkurrenceevnen hos europæiske virksomheder og pengespørgsmålet hos borgerne.

Hastighed er alt, når det kommer til uafhængighed af russisk gas og bekæmpelse af klimaforandringer. Derfor skal rammevilkårene indrettes, så der bygges så meget vedvarende energi så hurtigt som muligt.

For det første kan godkendelsesprocedurer og efterfølgende klage- og/eller retssager trække ud i adskillige år. Der er endda eksempler på, at allerede opførte VE-projekter efterfølgende er blevet kendt ulovlige. Dansk Erhverv er derfor enig med EU-kommissionen i behovet for hurtigere og enklere godkendelsesprocedurer af vedvarende energiprojekter.

For det andet er en af de konkrete udfordringer for godkendelse af VE-projekter en falsk modsætning mellem hensynet til biodiversitet (ofte i form af én specifik dyreart) over for hensynet til klima (i form af f.eks. vindmøller). Derfor er der behov for at revurdere den nuværende fortolkning af og evt. revidere EU's naturbeskyttelsesregler, så det bliver lettere at foretage konkrete vurderinger af, om et vedvarende energi-projekt kan gennemføres i fuldstændig eller tilpasset form under hensyntagen til både klima og natur. Det kunne være ved at se på en "netto positiv biodiversitetseffekt", idet et VE-anlæg kan samtænkes med naturbeskyttelse eller -genopretning, eksempelvis kunstige rev på havvindmøllers sokler.

For det tredje er der en alvorlig udfordring med "not in my backyard" på tværs af EU's medlemslande. Derfor er der behov for, at myndighederne på nationalt, regionalt og lokalt plan sikrer, at der er tilstrækkeligt store og velegnede arealer til rådighed på både land og til havs til opstilling af vindmøller, solceller og andre VE-anlæg.

For det fjerde er manglende udbygning af elinfrastrukturen en stigende udfordring for integrationen af store mængder fluktuerende vedvarende energi såsom sol og vind. Derfor er der behov for en udbygning af den fysiske elinfrastruktur mellem og internt i medlemsstaterne. Et reelt sammenhængende europæisk elmarked vil ikke bare gøre det muligt at øge VE-andelen og dermed levere på klimamålene, men vil også styrke EU's resiliens i energiforsyningen og strategiske autonomi.

Dansk Erhverv bakker varmt op om det stærke fokus på hastig og massiv udbygning af vedvarende energi i REPowerEU og om forslaget om, at *"planlægning, opførelse og drift af anlæg til produktion af energi fra vedvarende energikilder, deres tilslutning til nettet og selve det tilknyttede net anses for at være en overordnet offentlig interesse, der er vigtig for den offentlige sikkerhed og berettiget til at nyde fordel af den mest fordelagtige procedure i deres planlægnings- og godkendelsesprocedurer."*

Dansk Erhverv ser frem til Kommissionens kommende henstilling om hurtig godkendelse af projekter vedrørende vedvarende energi og fjernelse af hindringer, uanset deres oprindelse.

Nye gaskraftværker skal ikke subsidieres

Det er positivt, at EU-Kommissionen så hurtigt og visionært fremlægger en vej ud af Europas afhængighed af russisk gas. Men hvis vi for alvor skal være fri af Putin, er der brug for et stop for nye gasinvesteringer.

Dansk Erhverv er derfor stærkt bekymrede for Kommissionens fremlagte udkast til den delegerede retsakt supplerende taksonomiforordningen vedrørende økonomiske aktiviteter i visse energisektorer, der bl.a. klassificerer gas som en bæredygtig investering i en overgangsperiode. Yderligere investeringer i nye gaskraftværker i direkte modstrid med det stærke politiske ønske på tværs af dansk og europæisk politik om at gøre EU uafhængig af russisk gasimport.

Gas er et fossilt brændstof, der både udleder CO₂, når det brændes, og medfører enorme metanudspil, når det udvindes og transporteres. Dermed vil det være i strid med videnskaben at klassificere gas som en bæredygtig investering, også selvom det kun sker i en overgangsfase.

Derudover er det Dansk Erhvervs opfattelse, at inddragelsen af investeringer i gasinfrastruktur er i strid med princippet i taksonomiforordningens artikel 10, stk. 2, hvoraf det fremgår, at investeringer ikke må føre til fastlåsnings effekter i kulstofintensive aktiver i løbet af deres levetid, eller hindrer udbredelsen af vedvarende energikilder. Investeringer i gasinfrastruktur vil have en levetid som går langt ud over den solnedgangsklausul, der foreslås til 2030. Det betyder, at EU's regeringer, direkte eller indirekte, vil støtte gasinfrastrukturen i årtier fremover, hvilket er klart uforeneligt med EU's egen klimalov, der fastsætter, at EU skal være CO₂-neutral i 2050.

Derfor foreslår Dansk Erhverv, at Ministerrådet og Europa-Parlamentet stemmer imod den delegerede retsakt, og at Kommissionen i stedet fremsætter et nyt forslag uden gas.

Statsstøtte må ikke skabe ulige konkurrenceforhold

Dansk Erhverv er generelt bekymret over vidtgående brug af statsstøtteinstrumenter. En intern konkurrence mellem EU's medlemslande om mest mulig statsstøtte til nationale virksomheder er ikke i Danmarks interesse. Derfor støtter Dansk Erhverv ikke kompensationer for stigende energipriser eller i øvrige ændret omkostningsniveau som følge af Ukraine-situationen eller andre ugunstige situationer i verdensøkonomien. Det er naturlige risici ved enhver form for erhvervsaktivitet.

Derfor bør de kommende midlertidige undtagelser for de almindelige statsstøtteregler (*Temporary crisis state aid rules*) fokusere på reelle kompensationer for virksomheder, der afskæres fra gas (eller andre ressourceinput), i det omfang, at det helt eller delvist vil lukke virksomhedernes aktiviteter. I sådanne tilfælde bør kompensationen gælde både for de virksomheder, som ikke har investeret i alternative forsyninger (fx oliebrændere og olietanke), såvel som for de virksomheder, der har udvist rettidig omhu og investeret i alternativer. Virksomheder skal ikke belønnes for ikke at udvise rettidig omhu.

Med venlig hilsen,

Ulrich Bang

Markedschef for Klima, energi og miljø